

Η αφετηρία – το **Αρχαίο Στάδιο της Νεμέας** υπολογίζεται ότι χωρούσε 40.000 θεατές που συγκεντρώνονταν από όλο τον γνωστό τότε κόσμο, κατά την τέλεση των Νέμεων ή Νέμειων αγώνων. Τα αρχαιότερα Νέμεα ή Νέμεια εντάχθηκαν στον κύκλο των Πανελληνίων Αγώνων το 573 π.Χ.. Είχαν μεγάλο κύρος , διεξάγονταν κάθε δυο χρόνια εκ περιτροπής με τους αγώνες των Δελφών , της Ολυμπίας και της Ισθμίας και υπό την εποπτεία των Αρχαίων Κλεωνών.

Εκτός από το αρχαίο στάδιο, στη Νεμέα βρίσκονται ο Ναός του Δία, Μουσείο, αρχαιολογικό πάρκο.

Η περιοχή είναι ονομαστή για το κρασί της από τα αρχαία χρόνια, όταν ονομαζόταν Φλιάσιο Πεδίο στο οποίο ευρίσκετο η πόλη του Αρχαίου Φλιούντα. Εδώ σύμφωνα με την παράδοση που διασώζει ο Πausanias, ο Πέλοπας αφιέρωσε το νικητήριο άρμα του μετά τον αγώνα με τον Οινόμαο.

Στη Νεμέα τελείται ο πρώτος άθλος του Ηρακλή στον οποίο ανέθεσε ο Ευρυσθέας να φέρει το δέρμα του λιονταριού της Νεμέας.

Σήμερα Η ευρύτερη περιοχή της Νεμέας αποτελεί τη μεγαλύτερη αμπελουργική ζώνη της Ελλάδας στην οποία παράγονται τα ονομαστά κρασιά Ονομασίας Προέλευσης Ανωτέρας Ποιότητας (Ο.Π.Α.Π.) Νεμέα.

Κάθε δύο χρόνια τελούνται τα Νέμεα, οι αγώνες που αναβίωσαν ύστερα από 2.300 χρόνια. Θεωρείται παγκόσμια αθλητική γιορτή που επιχειρεί να αποκαταστήσει αυθεντικά τη σύνδεσή του σήμερα με το αρχαίο ελληνικό αθλητικό ιδεώδες.

Αηδόνια: το Μυκηναϊκό νεκροταφείο των Αηδονίων (16ος-15ος αιώνας π.Χ.) είχε συληθεί από αρχαιοκάπηλους. Από εκεί προέρχεται ο παγκοσμίως γνωστός «θησαυρός των Αηδονίων», 312 χρυσά κοσμήματα που είχαν κλαπεί και επιστράφηκαν στην Ελλάδα μετά από 20 χρόνια εξορίας. Σήμερα εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Νεμέας.

Πλατάνι: σημαντικότετος κόμβος 4 αρχαίων αμαξήλατων οδών. Πλήθος αρματοροχίων μέσα και έξω από τον οικισμό. Κατάλοιπα σε αυλή αγροικίας. Οι αθλητές περνούν σε απόσταση ενός μέτρου.

Ίχνη οικισμών από την Νεολιθική εποχή.

Υπόγειο τμήμα (σήραγγα) του Αδριάνειου Υδραγωγείου, που τροφοδοτούσε την Κόρινθο με νερό από τη Στυμφαλία.

Σκοτεινή: κοντά στην αρχαία Αλέα, όπου λατρευόταν η Αρτεμις η Εφέσια και η Αλέα Αθηνά. Αρματοροχίες στον αυχένα της Αγία Άννας πάνω στη διαδρομή των αθλητών. Από το πέρασμα «Σιούρι» της Σκοτεινής μπορεί κανείς να κινηθεί οδικά προς την αρχαία Στύμφαλο και τη λίμνη Στυμφαλία, όπου ο Ηρακλής εξόντωσε τις μυθικές Στυμφαλίδες Όρνιθες.

Κανδήλα: από το όνομα της Κονδυλέας, θέσης με άλσος και ναό της Αρτέμιδας, κοντά στην αρχαία πόλη Καφυές. Αρματοροχίες σημαντικού οδικού άξονα που εξυπηρετούσε και τις διερχόμενες στρατιές (Λακεδαιμόνιοι, Μακεδόνες).

Λεβίδι: Ιστορική κωμόπολη στα όρια Ορχομενίας και Μαντινικής χώρας, κοντά στην αρχαία πόλη Ελύμια. Η διαδρομή του αγώνα παρακάμπτει το εκκλησάκι της Παναγίας, που πιθανολογείται ότι κτίστηκε πάνω στα θεμέλια του αρχαίου ναού της Υμνίας Αρτέμιδος.

Βυτίνα: στην περιοχή άκμασε στην αρχαιότητα η πόλη των Καφυών και το Μεθύδριο, πάνω στην οδό Ολυμπίας – Ορχομενού και με ναό του Ιππία Απόλλωνα.

Μαγούλιανα: στην περιοχή ρέει από την αρχαιότητα ο ποταμός Μυλάων με πολλούς νερόμυλους και στις δύο όχθες του.

Βαλτεσινίκο: γραφικό ορεινό χωριό, κοντά στα οποίο έχουν εντοπιστεί ερείπια αταύτιστης αρχαίας πόλης.

Λίμνη Λάδωνα: τεχνητή λίμνη, που σχηματίζεται από τα νερά του ποταμού Λάδωνα. Στα νερά του κολυμπούσε η θεά Δήμητρα και στις όχθες του κυνηγούσε η Άρτεμις. Ήταν πατέρας της νύμφης Θέλπουσας και της Μετώπης, με την οποία ο ποταμός Ασωπός απέκτησε περιώνυμες κόρες τη Νεμέα, την Άρπιννα, την Αίγινα, τη Θήβα, τη Σαλαμίνα κ.ά.. Ο Λάδωνας ακόμα έσμιξε με τη Γη και έτσι γεννήθηκε η Δάφνη, που αργότερα την ερωτεύτηκε ο Απόλλωνας. Και ο Πάνας κάποτε, περιφερόμενος στο Λάδωνα, ερωτεύτηκε τη νύμφη Σύριγγα και άρχισε να την κυνηγά. Ο Λάδωνας όμως, θέλοντας να τη βοηθήσει, τη μεταμόρφωσε σε καλαμιές. Τότε ο Πάνας έκοψε μερικά καλάμια και ενώνοντάς τα έφτιαξε την Σύριγγα, μουσικό όργανο που μόνο αυτός χρησιμοποιούσε.

Τρόπαια: κωμόπολη κοντά στο μυθικό ποταμό Λάδωνα, στην περιοχή της αρχαίας πόλης Θέλπουσας, γνωστής για τα ιερά του Ασκληπιού και της Δήμητρας.

Δόξα - Καλλιάνι – Καστράκι: τοπωνύμια επίσης στην περιοχή της αρχαίας Θέλπουσας

Ηραιά: αποτέλεσε κατά την αρχαιότητα τη σημαντικότερη και μεγαλύτερη αρκαδική πόλη κοντά στα Ηλειακά σύνορα. Με άλλους οκτώ εννέα δήμους συναποτέλεσαν την Ηραιάτιδα χώρα, πατρίδα των αρχαίων Ολυμπιονικών Δημάρατου, Θεόπομπου, Νικόστρατου, Λυκίνου κ.ά. Στη περιοχή υπάρχουν και ανασκαφικά ευρήματα μυκηναϊκής εποχής.

Ποταμός Ερύμανθος: ρέει στην περιοχή της αρχαίας πόλης Ψωφίδας, της οποίας οι κάτοικοι θεωρούσαν τον ποταμό θεό τους και του είχαν αφιερώσει ναό με άγαλμα. Στο δάσος του ομώνυμου βουνού, ο μυθικός Ηρακλής κατήγαγε τον τέταρτο άθλο του, συλλαμβάνοντας τον Ερυμάνθιο κάπρο.

Μεταξύ των ποταμών Ερύμανθου και Λάδωνα, μάλλον κοντά στο χωριό Μπέλεσι, οι Ηλείοι είχαν ενταφιάσει τιμές ένεκεν το συμπατριώτη τους Κόροιβο, πρώτο Ολυμπιονίκη δρομέα, που έδωσε το όνομά του στην 1η Ολυμπιάδα του 776 π.Χ.

Άσπρα Σπίτια: χωριό κοντά στο οποίο έχουν αποκαλυφθεί ίχνη προϊστορικού οικισμού που κατοικήθηκε μέχρι και τους νεολιθικούς χρόνους. Στην περιοχή υπήρχε κατά την αρχαιότητα ιερό του Ηρακλή, στο σημείο όπου ο ήρωας είχε σκοτώσει το διαβόητο ληστή

Σαύρο.

Ποταμός Αλφειός: ποτάμιος θεός, μυθικός γιος του Ωκεανού και της Τηθύος, που ετιμάτο με δύο βωμούς στην Ολυμπία. Πριν τη θεοποίησή του ήταν κυνηγός. Ερωτεύτηκε και κατεδίωξε μάταια την Αρέθουσα, που για να τον αποφύγει μεταμορφώθηκε σε πηγή, τα νερά της οποίας έφθαναν μέσω της θάλασσας στην Ορτυγία κοντά στις Συρακούσες. Έτσι ο Αλφειός για να μπορεί να τη συναντήσει έγινε ποταμός.

Τερματισμός: **Στάδιο Αρχαίας Ολυμπίας:** ο λαμπρότερος αρχαιολογικός χώρος αθλητισμού όλων των εποχών. Στο φημισμένο στάδιο, μήκους 212 μ. και χωρητικότητας 45.000 θεατών, ετελούντο επί δώδεκα αιώνες οι Ολυμπιακοί Αγώνες.

Η Ιερή Άλτις εκοσμήτο με μεγαλοπρεπείς ναούς, θησαυρούς, βωμούς, αγάλματα θεών και ολυμπιονικών.

ΟΛΥΜΠΙΑ

Σ' ένα τόπο που η φύση χάρισε γαλήνια ομορφιά και αρμονία στην καταπράσινη κοιλάδα ανάμεσα στον ποταμό Αλφειό και τον παραπόταμό του Κλαδέο, στους πρόποδες του πευκόφυτου Κρόνιου λόφου, αναπτύχθηκε και άκμασε ο λαμπρότερος θρησκευτικός χώρος του αρχαίου κόσμου και λίκνο των Ολυμπιακών Αγώνων, η Ολύμπια.

Αυτήν που ο Λυσίας ονομάζει 'τον κάλλιστον της Ελλάδος τόπον' (Ολυμπιακοί Λόγοι).

Ο ιερός χώρος της Ολύμπιας άρχισε να διαμορφώνεται κατά τον 10ο αι. π.Χ. – 9ο αι. π.Χ. και ήταν αφιερωμένος στον Δία. Κατά την αρχαϊκή περίοδο (7ο αι. π.Χ. – 6ο αι. π.Χ.) ανεγείρονται τα πρώτα μεγαλοπρεπή οικοδομήματα και από το 576 π.Χ. η Ολυμπία έχει φθάσει στο απόγειο της αίγλης και της ακμής της. Φιλόσοφοι, πολιτικοί, ποιητές, συγγραφείς, ρήτορες και γλύπτες έφταναν εδώ για να συναντήσουν το καλύτερο και μεγαλύτερο κοινό για την διάδοση των έργων και των ιδεών τους: Πλάτων, Αριστοτέλης, Ηρόδοτος, Λυσίας, Θεμιστοκλής, Αλκιβιάδης, Πίνδαρος, Μέγας Αλέξανδρος.

Το λαμπρότερο μεταξύ των οικοδομημάτων ήταν ο ναός του Δία (460 π.Χ. – 467 π.Χ.), έργο του Ηλείου αρχιτέκτονα Λίβωνα. Κατά τον Πausανία, 'στο ανατολικό αέτωμα υπήρχε η παράσταση της αρματοδρομίας μεταξύ του Πέλοπα και του Οινόμαου με το άγαλμα του Δία στη μέση. Στα δεξιά του στεκόταν ο Οινόμαος με κράνος στο κεφάλι του και δίπλα του η σύζυγος του Στερόπη. Το δυτικό αέτωμα αναπαριστά τη μάχη των Λαπίθων με τους Κενταύρους'. Αυτά τα δύο αετώματα είναι μεταξύ των λαμπρότερων έργων της αρχαίας Ελληνικής γλυπτικής και εκτίθενται στο Μουσείο της Ολυμπίας.

Στο εσωτερικό του ναού είχε τοποθετηθεί το κολοσσιαίο χρυσελεφάντινο άγαλμα του Δία, έργο του μεγάλου γλυπτή Φειδία. Δύο άλλα αριστουργήματα της γλυπτικής του 5ο αι. π.Χ. διασώθηκαν και μπορεί να τα θαυμάσει κανείς στο Μουσείο της Ολυμπίας.

Το άγαλμα του Ερμή του Πραξιτέλη που κρατάει το θεό Διόνυσο, έργο του μεγάλου επίσης γλύπτη του 5ο αι. π.Χ. Πραξιτέλη. Το άγαλμα βρέθηκε άθικτο κάτω από το ναό της Ήρας και με την κομψότητα και αδρότητα των γραμμών του σώματος καθώς και την ευγένεια και την κλασική ομορφιά του προσώπου των Ελλήνων εφήβων του 5ο αι. π.Χ. αποτελεί ένα έργο απaráμιλλης τέχνης. Το άλλο άγαλμα είναι η Νίκη, έργο του σπουδαίου επίσης γλύπτη Παιώνιου. Αναπαριστά την Νίκη ως φτερωτή θεά, δυνατή και συνάμα ανάλαφρη να κατεβαίνει θριαμβευτικά από τον Όλυμπο για να στεφανώσει τους νικητές. Ο σχιστός χιτώνας και το ιμάτιο κυματίζουν και σχηματίζουν πτυχές πάνω στο σώμα της θεάς, δίνοντας την εντύπωση της πτώσης και της κυριαρχίας στα στοιχεία της φύσης.

Έξω από την ανατολική πλευρά της Άλτης βρισκόταν το φημισμένο Στάδιο της Ολύμπιας. Οι αθλητές έμπαιναν από την Κρυπτή οδό, μια στεγασμένη διόδο με θόλο, μήκους 32μ, πλάτους 3,7μ. και ύψους 4,45μ. Στην κάθε πλευρά της εισόδου υπήρχαν δυο κίονες Κορινθιακού ρυθμού. Το Στάδιο είναι ένα ορθογώνιο παραλληλόγραμμο χωρητικότητας 45,000 θεατών που κάθονταν απ' ευθείας στο επικλινές έδαφος που έκλινε το Στάδιο από όλες τις πλευρές. Το επίπεδο του Σταδίου είχε μήκος 212μ. και τρία διαφορετικά πλάτη, 28,6μ, 29,7 και 30,7μ. Το διάστημα, δε, που έτρεχαν η δρομείς το 'στάδιον' είχε μήκος 197,27μ. όσο και το μήκος του αγωνιστικού χώρου του Σταδίου.

Για το άθλημα του δρόμου οι αθλητές έμπαιναν θέση στη γραμμή της εκκίνησης και με ένα σύστημα με σχοινιά και πασσάλους με την ονομασία 'ύσπληξ', ξεκινούσαν όλοι ταυτόχρονα τη στιγμή που ο αφέτης τραβούσε τα σχοινιά και έπεφταν οι πάσσαλοι που βρίσκονταν μπροστά σε κάθε αθλητή. Αλλα αγωνίσματα δρόμου ήταν: ο διαυλος, 384,5μ, ο οποίος καθιερώθηκε από την 14η Ολυμπιάδα, ο δόλιχος, περίπου 4.600μ. που καθιερώθηκε από το 720 π.Χ. και ο οπλιτόδρομος, 384,5μ. με κράνος και ασπίδα από το 520 π.Χ.

Οι αγώνες που τελούνταν στο χώρο από τα προϊστορικά χρόνια αναδιοργανώνονται κατά τον 8ο αι π.Χ, θεσπίζεται η 'ιερή εκχειρία', όπως επίσης και η τέλεση τους ανά τετραετία, ενώ αποκτούν πανελλήνιο χαρακτήρα. Το στεφάνι των νικητών, 'η καλλιστέφανος ελαία' αποτελούσε τη μεγαλύτερη τιμή για τον ίδιο και την πόλη του και δεν αντισταθμιζόταν ούτε με χρήματα ούτε με αξιώματα. Από το 776 π .Χ που άρχισε η επίσημη καταγραφή, οι αγώνες γνώρισαν δώδεκα αιώνες ακμής και λάμπρυναν την ιστορία του αθλητισμού.

Η Ολυμπιακή ιδέα ότι η αισθητική του σώματος είναι αναπόσπαστη από την πνευματική καλλιέργεια είχε συναρπάσει ολόκληρο τον κόσμο κι αυτός είναι ο λόγος που η φλόγα στην ιερή Άλτη δεν έσβησε όσο τελούνταν οι αγώνες. Έσβησε όμως το 426 μ. Χ. όταν καταργήθηκαν οι ειδωλολατρικές θρησκείες και καταστράφηκαν οι ναοί της Ολυμπίας με διάταγμα του Θεοδοσίου II. Σήμερα, παρά τις όποιες ιστορικό-πολιτικές ανακατατάξεις ανά την υφήλιο, θεωρούμε ότι η φλόγα εξακολουθεί να καίει όταν και όπου τελούνται Ολυμπιακοί Αγώνες κι αυτό συμβολίζει μια σημαντική οικουμενική κληρονομιά που μας άφησε το κλέος της Ολυμπίας.